

การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย

School Management in Hill Tribe Primary Schools under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province

มานิตย์ แก้วกันทะ¹⁾ อินทร์ จันทร์เจริญ²⁾ จันทน์ จันทร์ทอง³⁾ และพรวิชัย มนต์วัชรินทร์⁴⁾

Manit Kaewkanta¹⁾ In Chanjarain²⁾ Chamnong Chamchantharawong³⁾ and Pornpavit Monvucharin⁴⁾

¹⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Graduate school, Chiangrai College

²⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Graduate school, Chiangrai College

³⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Graduate school, Chiangrai College

⁴⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

Department of Educational Administration, Graduate school, Chiangrai College

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เขต 2 เขต 3 และเขต 4 จำนวน 89 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย การบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าความตรงเท่ากับ 0.97 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)

ผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $s = 0.05$) โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกัน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา แต่ละด้านมี ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานทั่วไป ปัญหาด้านบริหารงานวิชาการงบประมาณน้อย และขาดแคลนบุคลากร ครู ครอบคลุมทุกฝ่ายงาน เนื่องด้วยโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ระบบสาธารณูปโภค ขั้นพื้นฐานยังไม่พร้อม ควรระดมทุนเร่งพัฒนาโครงสร้างการบริหาร

2.2 ด้านการบริหารงานวิชาการปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา การอ่านออกเขียนได้ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และการคิดคำนวณ ขาดแคลนเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน ควรส่งเสริมสื่อเทคโนโลยีจัดสรรงบประมาณ และบุคลากรครูให้เพียงพอ

2.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการวางแผนและบริหารจัดการ ให้เพียงพอ มีการระดมทุนจากองค์กรต่าง ๆ

2.4 ด้านการบริหารงานบุคคล ปัญหาขาดแคลนบุคลากรครู ครูย้ายบ่อย ครูไม่ครบตามสาระ ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ภาระงานของครูมาก ขาดขวัญและกำลังใจ ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน การจัดการเรียน ควรมีการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการจัดหาตำแหน่งครูอัตราจ้างเพิ่ม

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, ชนเผ่า

Abstract

This research aimed to study School Management in Hill Tribe Primary Schools under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province and then to study problem of Administration of Primary Schools in hill tribe school of the Primary Education Office in Chiangrai Province, finally guideline for the appropriate Administration of Primary Schools in hill tribe school of the Primary Education Office in Chiangrai Province, The population studied in this research was 89 person administrators under all of Chiangrai Primary Education Service Area Office. The instrument for data collection was the rating scale questionnaire with five level rating scale including: general administration, academic administration, budget of administration and personnel of administration. They are 59 in total. Its validity is 0.97. Its reliability is 0.94. Statistics used in data analysis were frequency, percentage (%), means (μ) and standard deviation (s).

The research findings were as follows:

1. The 4 overall School Management in Hill Tribe Primary Schools under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province was at a high level ($\mu = 4.22$, $s = 0.05$). this average of descending. Such as budget administration, personnel of administration, academic administration, general administration.

2. School Management in Hill Tribe Primary Schools under the Primary Educational Service Area Office in Chiangrai Province's opinion of issue and suggestion can be concluded as follows:

2.1 General administration Administrative issues as insufficient budget and teacher shortage Because it is small of school. System infrastructure is unavailable.

2.2 Academic administration issues to raise achievement. Most students have problems reading, writing, communication and numeracy. Lack of technology instruction media to support media adequate budget and teacher.

2.3 Budget of administration budget allocation issues inadequate administration of Primary Schools and teachers lack of knowledge in the administration budget. Requires adequate planning with funding from various organizations.

2.4 Personnel of administration Shortage of teachers, they moved often not fully content. To have an affect on teaching and learning. In administration of primary schools should be coordinated to allocate additional teachers.

Keywords : School Management, Hill Tribe

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพคน เพราะการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด คุณธรรมของบุคคล เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาให้แก่บุคคล การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรม สามารถดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสุข มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต

มีความสามารถในการประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรีสามารถพัฒนาตนเองและร่วมพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ต้องการให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ เกิดความเป็นธรรม และเสมอภาคกับทุกคน มีการกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติการในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้ตามวิธีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พร้อมกับเน้นการตรวจสอบและมีส่วนร่วมจากทุกองค์กรของสังคม โดยจะต้องมีการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษาที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และ

ระดับสถานศึกษา [4] จากพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่พระองค์ทรงห่วง การศึกษาของเด็ก โดยเฉพาะเด็กด้อยโอกาส เด็กชาวเขาและเด็กที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารที่มีปัญหาความเป็นอยู่ และโอกาสได้รับการศึกษา และพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คราวเสด็จ ทรงบรรยายเรื่อง “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร” ตอนหนึ่งว่า “...ทำอย่างไรจะให้โรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร และเยาวชนที่อยู่ในวัยการศึกษาเล่าเรียนมีพลานามัย สมบูรณ์ แข็งแรง พร้อมที่จะสร้างเสริมสติปัญญาเพื่อการพัฒนาตนเองและเป็นประโยชน์แก่ภูมิลำเนา สังคมสืบไป...” เพราะการพัฒนาการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนบนพื้นที่สูง ทั้งที่มีและไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรให้มีโอกาสทางการศึกษา และคุณภาพอย่างทั่วถึงด้วยรูปแบบที่หลากหลายตามบริบทของ พื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ จะเห็นได้ว่า มีกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเด็กด้อยโอกาสหลายฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่กำหนดให้ควบคุมครองผู้ด้อยโอกาสและเสียเปรียบ ได้มีโอกาสทางการศึกษาและคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ โดยเน้นความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยังได้ระบุ ไว้ในมาตรา 10 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และ โอกาสเสมอกันในการ

รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และที่สำคัญ อีกประการหนึ่งคือ ประเทศไทยเป็นภาคีขององค์การสหประชาชาติ ได้รับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1998 ที่กำหนดให้รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษาบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกันและปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (Education For All) “ปฏิญญาจอมเทียน” ค.ศ.1990 โดยมุ่งเน้นเพื่อจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานของปวงชน และเป็นไปอย่างเสมอภาค ทั่วถึง และเป็นธรรม ขจัดความเหลื่อมล้ำกันในระบบการศึกษาระหว่างกลุ่ม ต่าง ๆ ได้แก่ เพศ กลุ่มทางสังคม ครอบครัว ระดับรายได้ กลุ่มเชื้อชาติ สัญชาติ กลุ่มเมือง/ชนบท เป็นต้น และ อนุสัญญาว่าด้วย การจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุก รูปแบบที่ได้กำหนดสิทธิในการได้รับการศึกษา [8] แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พบว่า เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการและการอาชีพอย่างต่อเนื่อง แต่คุณภาพของการศึกษายังคงเป็นปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (National Test หรือ NT) พบว่า ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยในวิชาหลัก 4 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ตลอดทุกปี โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ จึงเห็นได้ว่าเรื่องของคุณภาพการศึกษา ยังคงเป็นปัญหาอยู่และควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมีความรู้เพียงพอที่จะนำไปใช้ในการดำรงชีวิต หรือสามารถแข่งขันกับผู้อื่นเมื่อต้องศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นได้ แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร [9] รวมทั้งโรงเรียนที่อยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนเป็นชาวเขาชนเผ่าต่าง ๆ ที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร

มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สภาพปัญหาโดยภาพรวมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 วิชาหลักลดลง สาเหตุเนื่องมาจากบริบทของเขตพื้นที่เป็นพื้นที่ตะเข็บชายแดนไทย-พม่า ไทย-ลาว นักเรียนขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ครูเป็นครูบรรจุใหม่ขาดประสบการณ์เทคนิคทักษะการจัดการเรียนรู้ในสาระวิชาที่ตนรับผิดชอบ การจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร การเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน นักเรียนขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า สถานศึกษาขาดปัจจัยเอื้ออำนวย เช่น ครูไม่เพียงพอ ครูไม่ตรงวุฒิ ผลการประเมิน O-net ต่ำ [7] ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาบน พื้นที่สูงที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ซึ่งผลจากการวิจัยจะได้ไปวางแผน ปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย
2. ศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย
3. ศึกษาแนวทางการบริหารที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาบนพื้นที่สูงที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกันสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดสำนักงานในพื้นที่พิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ซึ่งจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 89 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 89 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งปัจจุบัน และกลุ่มของนักเรียนชั้นเฝ้า มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารสถานศึกษาและแนวทางการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ภายใต้องค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาส่งแบบสอบถามแล้วผนึกใส่ซองส่งกลับมาหาผู้วิจัย แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 89 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.6 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท

คิดเป็นร้อยละ 84.3 ระยะเวลาปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.2 และ การปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีนักเรียนน้อยกว่า 299 คน คิดเป็นร้อยละ 60.7

1. การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ที่มีนักเรียนหลายชั้นเฝ้าเรียนรวมกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22, s = 0.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารด้านงบประมาณ ($\mu = 4.41, s = 0.05$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 4.18, s = 0.05$) ด้านการบริหารด้านวิชาการ ($\mu = 4.15, s = 0.06$) และการบริหารด้านบริหารทั่วไป ($\mu = 4.15, s = 0.05$) ตามลำดับ

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพการบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูง ที่มีนักเรียนหลายชั้นเฝ้าเรียนรวมกัน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านมี ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ปัญหาด้านบริหารงานวิชาการ งบประมาณน้อย และขาดแคลนบุคลากรครูครอบคลุมทุกฝ่ายงาน เนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานยังไม่พร้อมควรระดมทุนเร่งพัฒนาโครงสร้างการบริหาร

2.2 ด้านการบริหารงานวิชาการ

ปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และการคิดคำนวณ ขาดแคลนเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน ควรส่งเสริมสื่อเทคโนโลยี จัดสรรงบประมาณ และบุคลากรครูให้เพียงพอ

2.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณ ไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรมีการวางแผนและบริหารจัดการให้เพียงพอ มีการระดมทุนจากองค์กรต่าง ๆ

2.4 ด้านการบริหารงานบุคคล

ปัญหาขาดแคลนบุคลากรครู ครูย้ายบ่อย ครูไม่ครบตามสาระ ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ภาระงานของครูมาก ขาดขวัญและกำลังใจ ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนการจัดการเรียน ควรมีการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการจัดหาตำแหน่งครูอัตราจ้างเพิ่ม

อภิปรายผล

1. ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก คือ การรับนักเรียน เข้าศึกษาตามเกณฑ์ และเขตพื้นที่ที่กำหนด ซึ่งนโยบายด้านการรับ และมีการจัดทำสำมะโนผู้เรียน โดยการประสานกับชุมชนและท้องถิ่นในการขอข้อมูล มีการวางแผนประกาศรับสมัครนักเรียนตามเกณฑ์ ด้านผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ เข้าใจในการปฏิบัติงานสามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จนประสบผลสำเร็จ มีการจัดระบบการบริหาร ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพ และสภาพของสถานศึกษา อย่างรอบคอบ เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม มีหลายชนเผ่า ต้องมีการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติให้ ชัดเจนและบริหารจัดการ ตามแผนพัฒนาเด็กและ เยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วัตถุประสงค์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาส ทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน การจัดการศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ ให้ครอบคลุมเด็กและเยาวชน กลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีโอกาสและ ความเสมอภาคทางการศึกษามีโอกาสศึกษาต่อ ในระดับสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จณะศักดิ์ คำแสน [1] ด้านการบริหารจัดการมีแนวทาง ในการกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานจะจัดทำโดยอาศัยบริบท ของชุมชน และมีแนวทางในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ส่วนบทบาทหน้าที่

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรจะมี ตัวแทนจากชนเผ่ามาเป็นตัวแทนกรรมการสถานศึกษา ในการบริหารจัดการร่วมกัน ว่าเป็นตัวแทนของชนเผ่า เพื่อการประสานงานกับชนเผ่าต่าง ๆ

2. ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวม มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก แต่ปัญหาที่ทุกโรงเรียน พบคือ นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการอ่านออก เขียนได้ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และการคิด คำนวณ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียน ชนเผ่า ซึ่งพื้นฐานครอบครัวไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการ สื่อสารในชีวิตประจำวัน บางส่วนมีการอพยพมาจาก ประเทศเพื่อนบ้าน และไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งต้องมีการ จัดการศึกษาให้กับนักเรียนทุกคน ตามแผนพัฒนาเด็ก และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วัตถุประสงค์ที่ 3 ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ทั้งจำนวนครูที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล ข้อจำกัดในเรื่อง ความรู้ความสามารถของครู วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ในหลาย ๆ พื้นที่ การสนับสนุนจากพ่อแม่ ผู้ปกครองก็ไม่สามารถทำได้ เต็มที่ เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครองเองยังมีการศึกษา อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงมากนักและสอดคล้องกับงานวิจัย ของ จณะศักดิ์ คำแสน [1] ด้านหลักสูตร มีแนวทาง การพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จะเน้นความ หลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ควบคู่กับหลักสูตรแกน กลาง โดยการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นการดำเนิน ชีวิตประจำวันของนักเรียน และบริบทของชุมชน ให้มากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ บุรณะ ชาติ [6] ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไปใช้ พบว่า รูปแบบ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ มีอรรถประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเห็นว่ รูปแบบมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และง่ายต่อ การนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

3. ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น แต่เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก การได้รับงบประมาณรายหัวของจำนวนนักเรียน มีงบประมาณในการบริหารจัดการน้อย การบริหารจัดการงบประมาณต่าง ๆ ค่อนข้างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล สระทองแดง [3] การศึกษาการบริหารงานในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี มีระดับการปฏิบัติการ การบริหารงานในสถานศึกษา ในภาพรวมทุกด้านอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับปฏิบัติการ การบริหารในสถานศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ เตชรัตนวรกุล [5] ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพผู้นำกับประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล และการบริหารวิชาการ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพผู้นำกับประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก โรงเรียนไม่มีอำนาจเต็มในการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะขั้นตอน

กำหนดอัตรากำลัง และสรรหาเอง จึงทำให้ขาดแคลนครูตลอดเวลา เมื่อมีการย้ายของบุคลากรครู ควรจัดหาตำแหน่งใหม่มาทดแทนตำแหน่งเดิม เพื่อไม่ทำให้เกิดผลเสียในการเรียน การสอน เมื่อบุคลากรครูย้ายบ่อย ทำให้ยุ่งยากในการบริหารจัดการ มีปัญหาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนจึงต้องจัดสรรตำแหน่งครูอัตราจ้างและบุคลากรเพิ่มเติม ให้เพียงพอกับการบริหารจัดการ ปัญหาที่โรงเรียนพบมากที่สุด คือ ขาดแคลนบุคลากรครู ได้รับตำแหน่งครูทดแทนเข้าไม่ได้รับจัดสรรตำแหน่งบุคลากรครู แนวทางต้องพยายามติดตาม ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อย่างต่อเนื่อง เรื่องการจัดสรรตำแหน่งบุคลากรครู การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง และการโยกย้ายบุคลากรทางการศึกษาให้ถูกต้องตามกฎหมาย และโปร่งใส และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จณะศักดิ์ คำแสน [1] ด้านบุคลากรมีแนวทางโดยยึดหลักทั่วไป ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการสรรหาหรือบรรจุแต่งตั้งครูที่เป็นครูถิ่น ครูชนเผ่า หรือการจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เรียนจนจบปริญญาตรี แล้วมีโควตาบรรจุแต่งตั้งในโรงเรียนบ้านเกิดของนักเรียน ลดปัญหาการย้ายเข้าย้ายออกของคณะครูและผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พะยอม วงศ์สารศรี [2] การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ พิจารณาบุคคล แต่ปัญหาคือบุคลากรครูในโรงเรียนมีจำนวนน้อย และสอนไม่ตรงตามวิชาเอก บุคลากรครูที่สอนไม่ครบตามสาระการเรียนรู้ ต้องสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรและจ้างครูเพิ่ม จัดสรรบุคลากรตามความต้องการของสถานศึกษา เมื่อได้รับจัดสรรแล้วต้องสนับสนุนให้บุคลากรครูได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะเจตคติที่ดี คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบริหารงานทั่วไป พบปัญหาด้านงบประมาณน้อย และขาดแคลนบุคลากรครูครอบคลุมทุกฝ่ายงาน เนื่องด้วยโรงเรียนเป็นโรงเรียน

ขนาดเล็ก ผู้บริหารต้องเร่งสร้างและประสานงานให้มีความพร้อมในระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ควรระดมทุนเร่งพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา

1.2 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และการคิดคำนวณ ขาดแคลนเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องส่งเสริมติดตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความช่วยเหลือในด้านสื่อเทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณ และบุคลากรครูให้เพียงพอ

1.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณน้อยไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ และบุคลากรครูขาดความรู้ในด้านการบริหารงานงบประมาณ ต้องมีการผู้บริหารต้องวางแผนและบริหารจัดการให้เพียงพอ มีการระดมทุนจากองค์กรต่าง ๆ

1.4 ด้านการบริหารงานบุคคล พบปัญหาขาดแคลนบุคลากรครู ครูย้ายบ่อย ครูไม่ครบตามสาระ ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ภาระงานเยอะ ขาดขวัญและกำลังใจ ส่งผลกระทบต่อการเรียน การสอนการจัดการเรียน ในด้านการบริหารต้องมีการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการจัดหาตำแหน่งครูอัตราจ้างเพิ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูงที่มีนักเรียนหลายชนเผ่าเรียนรวมกัน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการของโรงเรียนบนพื้นที่สูงที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการเรียนการสอน แบบทวิภาษาทางความหลากหลายด้านชนเผ่าบนพื้นที่สูง เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น โดยเฉพาะควรจะนำเอาประเพณี การละเล่น และวัฒนธรรม ของชนเผ่ามาจัด การเรียนการสอน ในลักษณะของโครงการ ชุมชน หรือสาระเพิ่มเติม

เพื่อพัฒนาการบริหารที่เหมาะสม และนำมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] ฉณะศักดิ์ คำแสน. การศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. พิษณุโลก: การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554.
- [2] พะยอม วงศ์สารศรี. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544.
- [3] ไพศาล สระทองแดง. การศึกษาการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. ปรินญา นิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2549.
- [4] วีระยุทธ ชาดะกาญจน์. เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- [5] สมพงษ์ เตชรัตนวรกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพผู้นำกับประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี. ปรินญา นิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2551.
- [6] สันติ บุรณะชาติ. รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551.

- [7] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3. **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2555, 2556.**
- [8] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 1. **แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ภูเขาสูงห่างไกลและถิ่นทุรกันดาร ประจำปีงบประมาณ 2553 และ 2554, 2552.**
- [9] สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด, 2551.